

MELIKA SALIHBEG BOSNAWI

ČUDNA JADA OD SARAJ'VA GRADA

NE, ONI NE PJEVAJU STIH IZ NASLOVA. RIJEČI IZ NASLOVA PJEVAM JA. BEZGLASNO! MALE ROMSKE SEVDALIJE KOJI HARAJU SARAJEVOM URLAJU "ORIGINALNU" SEVDALINKU O MOSTARSKOM JADU, evo, upravo dok ovo pišem, na trećem katu austrijskog zdanja, ko da mi pjeva, grlato, ravno u moje uši:

RECI MAJCI ŠTA TE BOLI DUŠO
MENE BOLI I SRCE I GLAVA
JER MOJ AHMO S DRUGOM RAZGOVARA

Sevdaluši nije više od 4 godine, ako joj nije i čitava godina manje. Ona je mala sestrice ili sestrična sevdalije s gornjeg videa (i njega sam slušal urlati mi na uho):

MILA MAJKO, NEMOJ AHME KLETI, REKO ME JE NA JESEN UZETI

Ne sumnjam da će svako u Bosni prepoznat odmah riječi prelijepu bosanske sevdalinke. Da je ne zaboravimo, pjeva nam je, ne! VRIŠTI NAM JE, svakog dana, u Ferhadiji ulici, u Sarajevu, pred prodavnicom "Kidds" - odjeće za klince - jedno malo Romčice. Djevojčica ne starija od 3-4 godine. Ona je druga generacija "interpetarora" iste pjesme, druga ili čak treća generacija djece koje sam poratno znala uvest u svoj stan, nahraniti, i otpremit s kojom konzervom, dok nisam ugledala ZABRINUTE na međukatu: majku, sad već nanu, i babu, sad već prababu. Istu onu što nas je godinama presretala po sarajevskim ulicama s udovima koji se neprestano tresu. Svo to vrijeme, najpostojanija, ko *mater familias*, pojavljuje se žena nekog muža, za kojeg su mi potonjeg u svim službama rekli da odradjuje negdje u nekom zatvoru u Srbiji kaznu zbog ubojstva. Tu istu ženu, mamu, nanu, babu, baku, sad možda već i prananu, zajedno sa njenom raznogeneracijskom svitom - kažu - uredno dovezu do "Vječne vatre", pravo iz Srbije. Ima ona i bh. papire (dobila ih u ratu, tvrdi isti policijski izvor), a po nekim (sudskim i socijalnim), koji nalikuju mašti, ima čak i vilu s kapijom koja se otvara na daljinski u gradu Zavidovići, čini mi se.. "Majka" cijele te romske armije navodno iz Srbije rasporedi svoju siću po Ferhadiji. I počinje urlanje!

Sjetit će je se građani Sarajeva, iako je od prošle godine pod hidžabom (ohrabrila je valjda ona naša poetesa na potezu između

Pariza i Sarajeva): to je ista ona Mati koja je prije nekoliko godina znala prosjačiti kod Katedrale bosih nogu, po ledu i ciči-zimi, a u ostalim je godišnjim dobima dabome! uredno obuvala cipele. Nije da ja ovdje otkrivam vodu. Ja ovdje samo podsjećam građane da je u modernim vremenima organizirani humani rad daleko djelotvorniji od humanizma kojeg usput prosipamo po ulicama koje su rupe bez dna. To je bijeda koja nikad ne prestaje, jer je kriminalno instrumentalizirana!

I ne samo to!

Vidim jednom jednog Talijana (sam se tako predstavio) kako fotografira Sina rečene Majke, a Brata spomenute Male sevduše, ako ne i dajiđu. Ovaj je tog ljeta (sad je valjda, kao odrasliji, na značajnijem zadatku, ne vidjam ga) na istom mjestu kod "Kids"-a i "Manga", udružen s "THE OLD BELL"-om, razvlačio pamet nas komšija, i osjetljivih prolaznika, koji bi na tom mjestu, na domak Ferhadije džamije ubrzali dalje. Razvlačio urlajući (baš ko i mala sevduša s početka ove priče) do falsceta dva-tri stiha iste sevdalinke, no on još prateći se sam na harmonici.

Promatram: dade taj Talijan Sevdaliji neku siću, i znak da nastavi svirat i urlikat po istoj, dok se on, dotični stranac, nenafilmuje, nenagleda, nenafotografira usred našeg - europskog - grada. Upitam gospodina Talijana zašto to radi (a sebe, zašto to radi u mom rodnom gradu, i u mojoj rodnoj ulici), zašto potiče to urlanje, i još ga snima. "Da uhvatim - *capture* - što više različitih bosanskih lica", bio je njegov odgovor. Bože, spasi moj um!

Smjenile se generacije. Poratna mala prosjakinja je postala majka one sevdaluše s početka priče, od 3-4 godine. Dječak kojeg sam u tim istim godinama znala uvest u stan i nahranit, zajedno sa svojom braćom, postao je malo/veliki agresivac. Prvog više i ne vidjam, ostali mi psuju i mene i moje mrtve.

Od malih prosjaka - do momaka sve kriminogenijeg ponašanja! Od male prosjakinje, do premlade majke.... Pratim porast broja članova te porodice, rekoh, još od rata. Da opet istaknem: *Mater* prosjačke *familias* je od prošle godine počela nositi hidžab. Koliko znam nije učestvovala u kampanji protiv istog, a kojom je sekundirala već spomenuta putnica na pjesničkoj relaciji Pariz-Sarajevo. Majka, dakle, s relacije Srbija-Bosna, uredno se dovozi sa svojom malom armijom pred "Vječnu vatru" (koja u ratu nije bila vječna, jer niko od nas nije imao gasa), sad su tu i njeni sve brojniji unučići, rasporedi uredno sve

svoje klince duž Ferhadije, obidje ih nekoliko puta na dan, a ona osobno se uglavnom mota oko, kako rekoh, najveće muslimanske bogomolje u glavnom gradu Bosne i Hercegovine. U kojoj zemlji, kao i uvijek i svugdje na svijetu, riba smrdi od glave, a ne od repa!

Smjenile se generacije. Poratna mala prosjakinja je postala majka one sevdaluše s početka priče, od 3-4 godine. Dječak kojeg sam u tim istim godinama znala uvest u stan i nahranit, zajedno sa svojom braćom, postao je malo/veliki agresivac. Prvog više i ne vidjam, ostali mi psuju i mene i moje mrtve.

Od malih prosjaka - do momaka sve kriminogenijeg ponašanja! Od male prosjakinje, do premlade majke.... Pratim porast broja članova te porodice, rekoh, još od rata. Da opet istaknem: Mater prosjačke familias je od prošle godine počela nositi hidžab. Koliko znam nije učestvovala u kampanji protiv istog, a kojom je sekundirala već spomenuta putnica na pjesničkoj relaciji Pariz-Sarajevo. Majka, dakle, s relacije Srbija-Bosna, uredno se dovozi sa svojom malom armijom pred "Vječnu vatru" (koja u ratu nije bila vječna, jer niko od nas nije imao gasa), sad su tu i njeni sve brojniji unučići, rasporedi uredno sve svoje klince duž Ferhadije, obidje ih nekoliko puta na dan, a ona osobno se uglavnom mota oko, kako rekoh, najveće muslimanske bogomolje u glavnom gradu Bosne i Hercegovine. U kojoj zemlji, kao i uvijek i svugdje na svijetu, riba smrdi od glave, a ne od repa!

Sad će bajram. Bašćaršija će biti puna "pokrivenih" prosjakinja iz istog kombija koji ih "istresa" na vrhu Titove, a na početku Ferhadije ulice. Nije šala, daju se fitre (na bosanskom vitre). Ko da već čujem kako se razapinje grlo male sevdaluše do krešenda ili dolje do falsceta. Slučajuć je dok ovo pišem strepim; nastavi li ovako mučit svoje grlo, neće biti u stanju zapjevat na krucijalni dan. A Sarajlije će biti dobri, darežljivi, i pobožni (dok fitna cvate u njihovim srcima, glavama, i napose na njihovim usnama).

... dotle će policija ignorirat, ili se pravdat da ni nju niko ne sluša. A ja ću se prisjećat kako smo prije nekoliko godina bili nakratko riješili taj slučaj: inicijalnom peticijom građana, pa konzekventnim sjednicama Gradske vlade, pa odlukama, pa zakletvama... i mojim malim skromnim građanskim prilogom kojeg sam ostvarivala trčevići između prekršajnog suda i socijalne službe (kod Katedrale), ...do nekog važnog iz redova dostojanstvenih Roma (ne spominjem ime radi njegove sigurnosti), koji mi je objasnio da iza svega stoji..., da i sam uzalud... i da se čuvam!!!

E, od koga je meni sve paziti se, bezglasno govorim mom ljudskom bratu. Pazim se ja sve od ratnog starta kad mi je ista glava od koje sad smrdi čitav rep (biva i narod, i država) poslala neke višegradske psihopate da me hapse, pa i upucaju na licu mjesta ako zatreba!

Ne rekoh mu ništa da mu ne pristajem na jad koji nastoji kako tako sredit u svom narodu loših navika!

E, od koga je meni sve paziti se, bezglasno govorim mom ljudskom bratu. Pazim se ja sve od ratnog starta kad mi je ista glava od koje sad smrdi čitav rep (biva i narod, i država) poslala neke višegradske psihopate da me hapse, pa i upucaju na licu mjesta ako zatreba!

Ne rekoh mu ništa da mu ne pristajem na jad koji nastoji kako tako sredit u svom narodu loših navika!

U ZAKLJUČKU:

Dragi građani: kad se sagnete da udjelite, razmislite bi li bilo bolje uspraviti te generacije romske djece... Razmislite o svemu, pa će vam se samo kazat! Ili v/n/am je svima dostatno i važno samo to što nam je dobri naš Džeko ambasador UNICEF-a?! I da je tamo, čujemo!, i ona sad već "ispuhana" glavna sarajevska žurnaluša, koja je onomade prikazivala uživo u svojoj emisiji na tv. ekranu "engleski piercing / po-bosanski pirsing" nekoj curi, a sve da obogati naše dosadne hajate, hoću reći živote. I da je u istoj svjetskoj organizaciji najljepših i najuspješnijih i ona američka mati svoje i tuđe djece za čijom dojkom plače sav butum svijet. I s njim balkanski muslimanski dunjaluk, čije je silovanje tako dobro okušala i ko glavna za film.

P.S. Nisam više sigurna koji je maternji jezik u ovoj zemlji čuda: Romski, Bosanaki, ili... pa sve do Turskog i Engleskog... eno je opet čujem, malecnu sevdalušu, opet urla zbog Ahmine nevjere, i to posred Mostara (ne kaže je li istočnog ili zapadnog!)